

Hembygdsbladet

År 2019
Nr 2

Medlemsblad för Vikingstad Hembygdsförening.
Hemsida: hembygd.se/vikingstad
Kontakt: Rickard Fransson Tel 070 5225256
Ansvarig utgivare: Marianne Danielsson

Redaktörer:
Rickard Fransson
Anders Cedergren

Ordföranden har ordet:

Hej Alla. Nu har våren kommit, åtminstone varannan dag eller varannan vecka, typiskt april. Hela vintern har vi samlats varje torsdagsförmiddag i Hembygdsgården som vanligt och glädjande är att det kommit så många.

Föreningen fick sorg på vårkanten, en styrelsemedlem, Gunnar Asplunder lämnade oss. Läs minnesordet på annan plats.

Vi hade ett välbesökt årsmöte den 3 mars. 60-talet medlemmar var närvarande.

Föreningen fick som gåva av Lars och Björn Andersson mottaga tre tavlor målade av Tore Göransson. Tavlorna hänger nu på kontoret i stora huset. Vi är glada för gåvan och tackar givarna.

När vi träffas och väderleken tillåter är vi ute och snyggat till i trädgården och vi rustar för kommande säsong. Loppmarknaden öppnar den 16 maj och då finns det kaffe med bröd till alla som kommer.

Nästa år, 2020 firar föreningen 60-årsjubileum. Till detta skulle vi vilja samla in berättelser om vad som har hänt i Vikingstad under dessa 60 år. Tanken är att ge ut en bok till jubileet med texter av er medlemmar. Hembygdsföreningen bildades 1960 och mycket har hänt sedan dess. Så fundera på detta och lycka till, vi syns och hörs.
Hälsningar Marianne

Den gamla bilden

Sparkassan till höger i Gästgivargårdens östra flygel.

Sparbanken som försvann.

I Skottland, där man var känd för att vara sparsam, hade "Sparbanksidén" uppstått och den spred sig till Sverige och Göteborg. Här bildade man år 1820 Göteborgs sparbank.

Kommunikationerna var på den tiden till lands inte så snabba. Vägarna var dåliga, vagnarna omoderna och det var långt mellan gästgivargårdarna så idén att man kunde bilda en sparbank spred sig långsamt.

"Sparbanksidén" nådde dock till våra bygder. Och Öfver jägmästaren J.F.Forsbeck sammankallade den 18 Maj 1864 ombud från alla socknar i Walkebo härad till Walkebo härads tingshus i Bankeberg, för att diskutera bildandet av en för trakten gemensam sparbank och en förmyndarkammare. Tanken bakom bildandet av en förmyndarkammare var att man hade bättre kontroll på de omyndigas medel om de förvaltades i en bank och inte hemma hos någon enskild person.

Den 28 december 1864 sammankallades bankens huvudmän. Man utnämndes till huvudman genom att teckna och betala in 5 kronor för en aktie i den blivande Walkebo sparbank. Etthundratrettiofyra personer skrev in sig och ett reglemente fastställdes. Direktionen, bankstyrelsen och ombud från varje socken utnämndes. Den 1 januari 1865 var Walkebo härads sparbank färdig att börja sin verksamhet. Vikingstad sparkassa och Gammalkils sparbank ingick nu i Walkebo härads sparbank och ansökningar hade även inkommit från socknarna Björkeberg, Ulrika och Kärna, vilka ville ansluta sig till den nybildade banken.

De första tre åren fick man utan kostnad disponera två rum i Bankebergs gästgivargård och från år 1868 utgick en hyra av 12 kronor per år. År 1876 inreddes två rum i Gästgivargårdens östra flygel och hyran uppgick då till 40 kronor per år.

Vid starten var inlåningsräntan 5,7% och utlåningsräntan 6%. År 1885 hade banken 2586 insättare med en inestående summa av 597 847 kronor.

Sparbankens utveckling gjorde att styrelsen började undersöka möjligheten att förvärva en egen lokal, med utrymme för kassavalv, där kassan och säkerhetshandlingar kunde bevaras. Vid huvudmannasammanträde 1901 godkändes förslaget att ett sparbankshus skulle uppföras vid riksvägen, på marken som nämndemannen C.J. Wallerstedt skänkt till Sparbanken.

I protokollet från sammanträdet står vidare att man omedelbart ska installera en telefon i banklokalen. Den 15 oktober 1902 avsynades sparbankshuset, som kostat 23 000 kronor.

Kan nämna att det första elektriska ljuset installerades först år 1915.

Under åren 1902 till 1940 var sparbankens expedition öppen endast en dag i månaden, i samband med styrelsens sammanträden. I övrigt kunde sparbankens kunder göra insättningar och uttag hos styrelsens ledamöter och detta bokfördes vid nästa styrelsesammanträde.

År 1942 utnämndes en ny styrelseordförande, godsägare Nils Tillby från Tillorp, Vikingstad, som till en av bankens första huvudmän. Under hans tid som ordförande gjordes ett stort arbete för modernisering av sparbankens verksamhet. År 1943 hade öppettiderna utökats till varje lördag och 1946 till två gånger varje vecka. Resultaten visade sig snart i en utökad rörelse och 1945 beslöt styrelsen om att ombyggnad och modernisering av bankhuset borde göras. När kostnadsförslaget inkom visade det sig att det var fördelaktigare att sälja fastigheten och bygga ett nytt bankhus. Den nya byggnaden uppfördes vid Stationsgatan i Vikingstad och bottenvåningen var avsedd för bankens verksamhet och övervåningen för en bostad till bankkamreren. I mars 1949 invigdes den nya Sparbanken.

Samarbetet med Kärna hade avslutats men istället utvidgades bankverksamheten 1959 med Västerlösa sparbank. Valkebo sparbank hade nu huvudkontoret i Vikingstad, en filial i Ulrika och en i Västerlösa.

Kommun och bank hade nära samarbete och huvudmännen i banken var lokalt valda intressenter, som vakade över sparbankens förvaltning och representerade insättarna.

En kommunsammanslagning ägde rum 1952 när Norra Valkebo kommun bildades. Här ingick kommunerna Vikingstad, Rappestad, Sjögestad, Björkeberg och Västerlösa.

År 1971 upphörde dock Norra Valkebo kommun och Linköping tog över rodret. Sparbanken i Vikingstad, som under olika sammanslagningar bytt namn, försvann även den. SPARBANKEN hade varit en viktig service- och mötesplats för oss alla. Den hade stor betydelse och stort inflytande på samhället med omnejd. Den bank som en gång var Valkebo häradssparbank med dess historiska värde hade försvunnit.

Vikingstad 2019-04-25
Kerstin Kolff-Sjögerud

Texten är redigerad.

Källa: Tings-och rådhusinventeringen 1996-2007.

"Valkebo Sparbank 1865-1965" Skrift utgiven till minne av Valkebo Sparbank 100-år. Sammanställd av dåvarande sparbanksordföranden Ing. Einar Karlén. samt information ur div. historiska artiklar i Wikipedia.

Hembygdsföreningens LOPPIS är populär. Där kan man göra fynd till billiga priser. Har du eller dina vänner något som kan skänkas till loppisen så tar vi tacksamt emot olika saker. Vi kan hämta om du inte har transport själv. Pengarna som vi får in är välbehövliga för underhåll och miljö.

Loppisansvarig Ulla Eliasson

Årets underhåll av byggnaderna. Bland annat byte av panel och brädor samt målning.

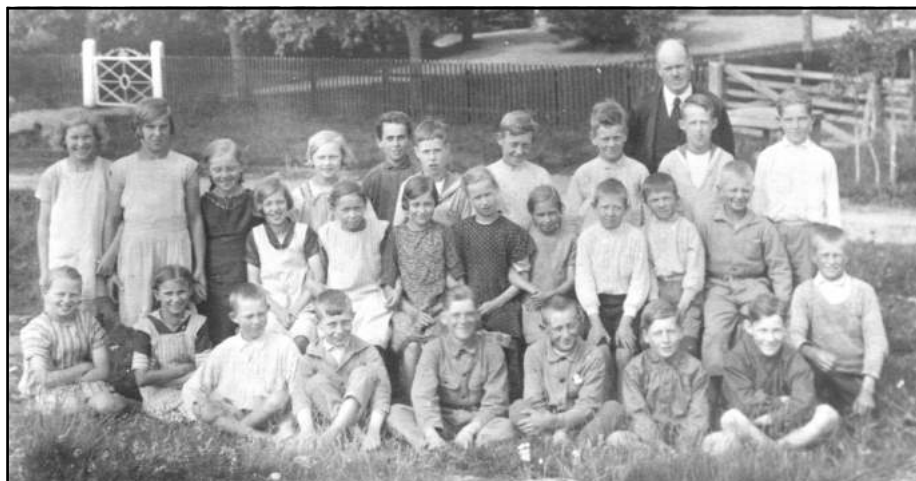
Till Valberedningen saknar vi minst en person som tillsammans med Christer Bågenmark ska föreslå styrelsemedlemmar för år 2020. Kontakta nuvarande styrelse om du är intresserad av att ingå i valberedningen.

Skolfoto

Det blev fel bild till texten på sidan 5 i förra hembygdsbladet. Här är de rätta bilderna samt bildtexter.

Söndagsskola vid tingshuset i Bankeberg omkring 1930. Söndagsskollärare Klara Jakobsson samt Gustavsson från Linköping. Främre rad fr. V. David Blom fr Sköldstad, Bengt Gustavsson, Ragnar Karlqvist, okänd, Anna-Lisa Visèn, okänd, okänd, Barbro Andersson fr Sköldstad. Bakre rad fr. V. Tage Visèn, okänd, Stig Ekberg, Ruth Kardell, Folke Karlsson, Margit Karlsson, en flicka Blom fr Sköldstad, Anita Karlqvist. Pojken vid sidan om Gustavsson okänd.

Gismestads skola, Vikingstad troligen. 1930 Lärare Martin Ålström. Bakre rad fr.v. Maj Tapper, Anna Svensson, Ingrid Rosberg, Anna-Maj Halin, Gustav Nilsson, Egon Vederberg, Gösta Vik. Mittraden: Vivan Kalin, Margareta Blomqvist, Gösta Pettersson, Ingrid Vederberg, Gertrud Karlsson, Einar Vik, Gunnar ?, Lars Gustavsson. Främre rad: Gunborg ?, Lisa Blomqvist, Åke Andersson, Yngve Dahlqvist, Einar Rosberg, Tore Pettersson, Sten Karlsson, Axel Vidar, Gösta Gillberg. Har du gamla skolfoton liggandes, kontakta Ulla Eliasson eller Veine Nilseryd inför kommande utställning.

3 mars 2019 Vikingstads Hembygdsförenings Årsmöte i Missionskyrkans lokaler. Ordförande Marianne Danielsson hälsade ett 60-tal medlemmar välkomna och en tyst minut förordades för Gunnar Asplunder som lämnade oss den 22 februari. Gunnar var vice ordförande och har tidigare varit föreningens ordförande under några år. Marianne läste även några texter för att hedra Gunnar. Efter detta öppnades årsmötet. Till mötesordförande valdes Lise-Lott "Lotta" Persson och till sekreterare valdes Lars-Gunnar Petersson. Vid val av styrelseledamöter för 2019 – 2020 blev det omval av Hans Persson, Weine Göransson och Mats Olsson samt nyval av Ulla Eliasson och Rickard Fransson. Ett fyllnadsval efter Anette Nilseryd som avgår kunde ej göras utan hänsköts till nästa styrelsemöte. En valberedning för 2019 kunde ej heller väljas, där Christer Bågenmark behöver minst en medhjälpare. Alf Karlsson blev vald som revisor på 2 år. Han efterträder Arne Ansterus som varit revisor i nästan 20 år. Kicki Lantz efterträder Katarina Kindstrand som revisorssuppleant.

Hembygdsföreningen fick i samband med årsmötet mottaga en gåva bestående av tre oljemålningar av konstnär Tore Göransson. Dessa överlämnades av bröderna Lars och Björn Andersson. Ett tack till Lars och Björn. Missionskyrkan ordnade med kaffe och kakor som bjöds de närvarande. Rolf Eriksson f.d. polis berättade och visade bilder från sitt uppdrag som militärpolis i Kambodja. Tack Rolf för ett intressant föredrag.

Lars-Gunnar Pettersson och Lotta Persson.

Styrelsen 2019

Ordförande: Marianne Danielsson Tel. 070-684 23 52

Intendent: Mangårdsbyggnaden/webbansvarig/ansvarig utgivare
Hembygdsbladet.

V. ordförande: Rickard Fransson Tel. 070-522 52 56

Kontaktman Hembygdsbladet.

Sekreterare: Lars Gunnar Petersson Tel. 013-80457, 070-7195930

Vice sekreterare: Marita Brusberg Tel. 070 -369 23 04

Kassör: Gunnar Månson Tel. 013-80525

Ledamot Hans Persson Tel. Tel. 013-80646, 070 -557 26 11

Intendent: Bodarna och yttre miljö.

Ledamot Curt Nilsson Tel. 070- 564 24 20

Intendent: Kuskbostaden, Drängstugan, Allerts rum och trädgårdsansvarig.

Ledamot, vakant.

Ledamot Weine Göransson Tel. 070-676 01 87

Intendent: Bodarna och yttre miljö.

Ledamot Mats Olsson Tel. 013- 805 68, 070- 669 60 00

Ledamot Ulla Eliasson Tel. 070-843 72 72

Ansvarig loppmarknad.

Minnesord.

Gunnar Asplunder avled den 22 februari, 72 år gammal.

Vikingstads Hembygdsförening sörjer en trogen, intresserad och mycket kunnig medlem. Gunnar Asplunder var med i föreningens styrelse och under några år var han även dess ordförande. Det Gunnar kunde och visste om Vikingstads historia, dess invånare, bebyggelse och näringsliv var verkligen oerhört. Det var fantastiskt att lyssna på honom vid våra torsdagsförmiddagar i hembygdsgården och vid våra byvandringar om hur livet tedde sig i Vikingstad förr i världen.

Trots sjukdom höll han sig de sista åren underrättad om hur vi hade det i föreningen och uppmuntrade oss som var verksamma, och vid några tillfällen orkade han komma till hembygdsgården med hjälp.

Vi sörjer Gunnar Asplunder och känner tacksamhet över att vi fått känna honom och dela hans intressen, och vi ska arbeta i vår förening och hembygdsgård i framtiden med minnen av en betydelsefull medlem. Marianne Danielsson

Vikingstads Hembygdsförening
Returadress Gunnar Månson, Torsgatan 14A
590 49 Vikingstad

Kommande aktiviteter i Vikingstads Hembygdsförening

16 maj sommarkafé och loppis öppnar för säsongen. Öppet varje torsdag kl 9.30 - 11.30 t.om 22 augusti. Även visning av samlingarna.

25 maj utflykt och guidning Vreta Kloster kyrka klockan 10.30
Kostnad 40 kronor. Alf Karlsson är guide. Samling vid hembygdsgården klockan 10 .Även besök på Boställets vedugnsbageri på Maspelösa Boställe i Flistad klockan 12:30

6 juni kl 14. Nationaldagsfirande på Vikingstad Hembygdsgård. Koralkören medverkar och komminister Martin Wettin håller tal.

Senaste nytt om aktiviteter med mera hittar du på föreningens hemsida hembygd.se/vikingstad

Vill du bli medlem i Hembygdsföreningen?

Medlemsavgiften är 120 kr/år, kontakta någon i styrelsen. Du som är medlem, värva gärna nya till föreningen. Vi vill se flera yngre medlemmar.

Hembygdsföreningen välkomnar alla som vill lära och värna om hembygden.

Vi reserverar oss för eventuella faktafel.

Meddela oss gärna om vad ni vill läsa eller om ni har något som ni vill att flera ska få läsa. Bilder uppskattas mycket, om vi kan få ta del av dem.

Manusstopp 2019 Nr 3 27 juli Nr 4 19 oktober

Aktivitetserna utföres i samarbete med Studieförbundet.

